

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lapszellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

KOSSUTH LAJOS.

Minden nemzetnek vannak szentekké avatott nagy emberei. Legtöbbjüket az egyház ruházta fel a „szent“ melléknevével, jobbadán a vallás és egyház érdekében szerzett halhatatlan érdemeik jutalmazásául. Ezt a jutalmat utóbb a nemzetük is szentesíti, ha a jutalmazott érdemek az egyetemes nemzeti érdekekkel is azonosak. Így avatta szentekké I. István és I. László királyainkat a magyar nemzet is. Az egyház első helyen Istennek tetsző és kiválóan egyházi téren szerzett érdemeket szokott jutalmazni. A nemzeti kánon pedig, mely maga a nemzeti lélek, azokat a halhatatlan, dicső nagyjait, akik nemzetük boldogításáért éltek és haltak s ezek közt van egy: *Kossuth Lajos*, akit maga a nemzet avatott szentté annyira, hogy megsértése szentségtörés, felségsértés számba megy, melyet nem erőszakolt törvénnyel büntetnek, hanem azzal, ami minden törvénynél súlyosabb: *a nemzet megvetésével.*

Ki volt s ki lesz nekünk Kossuth Lajos?

Az volt s az lesz, ami maga a magyar nemzet.

Nincs miért idéznünk lelkét, érdemeit. Kossuth Lajost nem idézni, hanem csak érezni lehet. Tettei, eszméi a magyarnak vérebe, lelkébe mentek át.

Az ő nagy lelke magába vette nemzetét multjának minden emlékezetével, teljes tartalmával, jelenének minden vágyával, jövőjének minden reményével.

Nincsen nemzetének egyetlen érzése, egyetlen gondolata, vágya, reménye, melynek az ő lelke hű tükre ne volna. És az ő óriás lelkének rengeteg műhelyében sem volt egyetlen mozzanat, amely át ne nyilallanék multunk, jelenünk és jövőnk világába.

A nemzetek életét, fejlődését, boldogulását megadó, nagygyátételét biztosító emberi eszmék: *a szabadság, egyenlőség, testvériség*, — egyenlő jog, egyenlő szabadság, egyenlő kötelesség, — a gondolat-, a vélemény-, a lelkiismeret szabadsága vezették minden lépését, melyekkel einyomott nemzetét szabaddá tenni és a nyugat nagy nemzetei közé akarta emelni.

Amikor ezeket a nagy eszméket már beoltotta nemzeté lelkébe, volt rá gondja, hogy azok ne maradjanak terméketlen, meddő ideálok, hanem a felszabadult nemzeti munka és szorgalom megtermékenyítésével megindítsák az anyagi felvirágzást, hogy a haza földjének termését, áldásait nemzeti munkával,

iparral magának a nemzetnek javára és boldogulására használják, értékesítsék.

Ez lett volna a nemzet munkás, dolgos osztályának megteremtése az önálló magyar vámterület és magyar bank segítségével.

Kossuth Lajos újja alkotó, teremtő lelke látta, érezte, hogy csak ott van igazi szabadság, ahol az anyaföld termését a munka teremtő hatalma sokszorozza értékében, de nem másnak, idegennek, hanem magának a nemzetnek.

Ennek az óriási munkának egyik legnagyobb eredménye volt a meggyengült, a már-már elhaló nemzeti érzés, nemzeti öntudat felébresztése, megerősítése. Ennek erejétől csörömpölve hullottak le a magyar kézről az elnyomó zsarnokság százados bilincsei s a nemzet nagy költője büszkén kiálthatta: „*Ismét magyar lett a magyar!*“

Be jó volna folytatni: „*S a világ végéig az lesz*“ . . .

Mi megmondhatjuk, meddig lesz az. Addig, amíg a magyar nemzeti lélek világában azok az eszmék, azok a mozgató erők uralkodnak, amelyeket Kossuth Lajos oltott belé s amelyekben az ő lelke és a nemzeti lélek azonosultak, amíg a mi prófétánk, apostolunk Kossuth Lajos marad.

Nemzeti lét, nemzeti fejlődés azok nélkül a nagy eszmék nélkül, azoknak folyton ható termékenyítő ereje nélkül el sem képzelhető.

Nincs, nem lehet magyar párt, mely ezt ne vallaná. Aki nem vallja, aki a Kossuth Lajos örökében rejlő nemzetalkotó nagy kincset odadobja az ellenségnek cserében a maga hatalmáért, boldogulásáért, az nemzetének átka és megrontója.

A magyar nép és nemzet a Kossuth Lajos nevével, emlékezetével és szellemével *együtt él és hal.*

Érzi ezt minden igaz magyar ember. Érzi a jó magyar nép még az utolsó kunyhóban is.

Örök igazság marad, hogy amely nemzet nagyjait tiszteli és becsüli, önmagát becsüli meg. Nincs nemzetünknek egyetlen nagyja sem, akinél ez annyira igaz volna, mint Kossuth Lajosnál. Az, ami más nagyjainknál a tisztelet és becsület fölemelő érzésében nyilvánul, Kossuth Lajos iránt imádatiá magasztosul. Erre a szent imára önként nyílt meg polgártársaink ajka a mi szentté avatott apostolunk nevenapján.

Hazajöttek a fiaink.

A világ milliói által epedve sóvárgott béke megkötése véget vetett a XX. század rettenetes veszteségű háborújának és véget vetett annak a sok-sok ezernyi szenvedésnek, melyet édes fiaink háboru nélkül is, az ország keleti vég-határainak őrzésében hónapokon át elviselni kényszerültek. Majd egy álló esztendeig távol szeretettjeiktől, messze vad vidéken, télben és hóban, övéik, az otthon maradtak tengernyi nélkülözéseinek aggasztó érzetében, sok-sok szenvedés és nyomor között a háboru öldökléseinek is rémesebb tüzet állva, végre szabaddá tette őket, a családos és munkájuk verejtékéből élő tartalékos és póttartalékos katonákat a legfőbb hadur parancsa.

Országszerte ünnepelnek: ünnepelnek a hazatérők, ünnepelnek az itthon maradtok és a végtelen sok bánkódás, nyomoruság között folytatott élet keserű örömkönnyeit a viszontlátás, az otthon kedves örömkönnyei váltják fel.

Megjöttek háziezredünk tartalékos és póttartalékos katonái s ha távozásuk titokban, csendben és kürtszó nélkül is, történt, visszajöttük talpra állította a város közönségét, mert az e hó 26-án d. e. katonai zenével, teljes díszben a vasuti állomásra kivonuló közös és honvéd zászlóalj legénységének láttára ezer meg ezer kíváncsi várta a bekövetkező katonai parádét.

Haza jönnek Boszniából, hangzott szálló igeként s bár csak kevesen tudtak hazatértükről, a város lakossága csakhamar talpon volt s a haza térő katonák hozzátartozóinak nagy száma is élénkítette a várakozók kíváncsiságát.

Déli 11 órakor érkezett meg Zombor felől a zöld galyakkal tele aggatott külön vonat s miután Linsbauer százados megtette szabályszerű jelentését Wolf alezredes zászlóaljparancsnoknak s miután Dr. Demetrovits kir. tanácsos polgármester a tanács élén is rövid Isten hozottal üdvözölte a hazatérőket, az állomás előtt sorakozott katonaságot imára vezényelték, majd Wolf alezredes lóhátról a következő, napi-parancsként hangzó, éljenzéstől kísért szavakban fejezte ki elismerését:

„Katonák! Mindenek előtt Isten hozott benneteket házatokban, szülőföldetekben! 9 hónap előtt első felhívásra kötelességszerűen a zászló alá sorakoztatok s azóta várakozó álláspontban szeretett nagy államunk délkeleti határán hűségesen őrt állottatok. Magatartástok, ahogy derék katonákhoz illik, minden tekintetben csodálatra és utánzásra méltó volt. Magatartástokat elismerő dicséretét hadtestparancsnoktok, Schemua altábornagy ur ő excellenciájának kiadott napi-parancsa tolmácsolta is, amely a délkeleti határon állott tartalékos katonáinak hagyományos erényeit, kötelességűségét, kitartását és testvéri érzületét egyszerű katonai sza-

vakban, de fenséges gondolkozásmódon különösen kiemeli és magasztalja. Legyen ez a bucsuparancs emléklap, ne csak számotokra, hanem nagy hadseregünk minden tagjaira is, akiknek az a dicső hivatás jutott osztályrészül, hogy e válságos időkben tette mindenha készen álljanak. Most ime haza tértek házi tűzhelyeitekhez, mindahoz, ami kedves és drága elöttetek s megkezdődik polgári munkásságtok; hogy ha ekkor szabad s ünnepi órákban örege-apraja körétek csoportosul, beszéljete nekik a határőrzésről, a vadregényes Hercegovináról, ébresszete fel érdeklődésüket s buzdítsátok örömtelten, hogy ha trón és haza újból hívná találná, ismét kedvvel sorakozzanak a zászló alá. Isten hozott! Szerencse fel!

Ezután Popovits százados magyar és Bosznits százados szerb nyelven tolmácsolta az alezredes beszédét, mire a katonai zene vig indulói közt megindult a beláthatatlan sokaságú közönségtől kísért menet a laktanyába, ahol a közönségesnél valamivel jobb ebéd várta a legénységet. Nem egy baka már a vasuton átvett s az ebédnél is jobbízű elemozsiát hordta tarsolya felett s bármi jól esett az első itthoni falat, mindennél jobban esett a minden fáradalmat, nélkülözést kárpótló leszerelés, mely csakhamar végbement.

Házi ezredünk hazatért legénységének katonai ünnepjellege csak egy hiányban szenvedett, t. i. hogy a katonák örömeiben osztozó polgárság együttérzése nem nyert vendégszeretőbb külső formában is kifejezést.

H I R E K.

Adózok figyelmébe. A városi tanács az 1909. évi XI. t.-c. 4. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a folyó évre érvényesített földadó, valamint az I. és II. oszt. ker. adóajstrom f. augusztus 24-től aug. 31-ig a városi tanács adóügyi osztályánál (városháza földszint 14.) közszemlére van kitéve és hogy azok, akik a múlt évben már megadóztatva voltak, a lajstrom közszemlére kitévelét követő 15 nap alatt, azok pedig, akik folyó évben lettek első ízben megadóztatva, az adó előírását követő 15 nap alatt felebbezéseiket közvetlenül a városi tanács iktató hivatalában nyújthatják be.

Beiratás a Bájics J. zeneiskolájába szeptember hó 1-től 5-ig tart. Havi tandíj 10 korona. Beiratási díj 3 kor. A tanárok diplomált zenetanárok.

Királylövészet. A polg. céllövészegyesület által e hó 17., 20. és 24-én megtartott királylövészetén összesen 1545 lövés tétetett a 10 körű 200 m. távol céllapokra. Díjnyertes lőn, még pedig a) körlövésért: Tausch János 5/28 legtöbb találóval királylövész, Lobenstein K. 5/27, Burmann S. 5/16, Grossinger J. 5/15, Jonitz 4/24, Hohlfeld 4/13, ifj. Zambauer 3/16, Demmer 3/11; b) mély lövésért: Tausch János (X. szeggel Czeypek alap. nyertese), Hohlfeld, Lobenstein K., Grossinger J., Jonitz (X), Burmann S., ifj. Zambauer Ág. (IX). Jövő vasárnap, e hó 31-én a 150 m. távol, 5 körű rendes céllapokra lőnek.

Beiratások. Az újvidéki áll. polg. fiúiskolában a beiratás szeptember 1—6. napjain délelőtt 8—12-ig történik. Szeptember hó 1-én és 2-án csak újvidékiek iratnak be, a többi napokon pedig vidékiek. Az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, akik az elemi

isk. IV. osztályát sikerrel bevégezték és erről bizonyítványt mutatnak fel. A beiratkozásnál az iskolai-, születési-, a rom. kat. tanulóknál a keresztlevél is, melyet az illető lelkesi hivatal ingyen ad ki és az újraoltási bizonyítvány bemutatandó. Nem magyar nyelven kiállított okmányok hiteles magyar fordítással látandók el. Iskolai illetékek egész évre: 16 korona. Szegény de jó magaviseletű és szorgalmas tanulók tandíj-mentességért folyamodhatnak. A tandíj egy évre: 8 kor. A folyamodványokat a beiratásnál be kell nyújtani. A vidéki szülők ez uton is figyelemmel, hogy gyermekeik elhelyezését illetve forduljanak az intézet igazgatójához, ki készséggel ajánl megbízható családokat, hol gyermekeiket elhelyezhetik. A javító és különbözeti vizsgálatok a következő napokon fognak megtartani: augusztus 30-án magán-tanulók tesznek javító-vizsgát; szept. 1-én a IV. és a II. osztályu tanulók. Szept. 2-án a III. oszt. tan. Szept. 3-án az I. oszt. tanulók. Szept. 7-én Veni Sancte. A rendes tanítások szept. 9-én kezdődnek. Krompaszky igazgató.

Vállalkozók figyelmébe. Szabadka város tanácsa szept. 15-i határidővel tervpályázatot irt ki új polgári iskola-épületére. Az új iskola 2 utcára, 70 méter. homlokzattal fog épülni s 12 tanterem lesz a kétemeletes épületben. Az I. díj 1200, a II. 600 s a III. 400 k.

Pihenő óra. Ha van hivatal, amelytől az adózó közönség joggal elvárhatná, hogy pontos időt jelző óra legyen ott, amely szerint saját óráit igazíthassa, úgy ez mindenesetre a m. kir. posta hivatal kell hogy legyen első sorban. Ámde, bár ismétellen hangzottak fel ez irányban jogos panaszok s a közönség türellemmel várta napról-napra a postahivatalban elhelyezett óra megindítását, de hiába, ez az óra már hónapok óta 6-ot mutat, meg nem mozdul és pihen, mert senki sem gondol rá. Pedig a postakincstár bizonyára rendelkezik annyi anyagi erővel, hogy megcsináltathassa és pontosan járó órát helyezzen el a hivatalban a közönség számára.

Az újvidéki áll. polg. leányiskolában a jövő tanév szeptember 1-én d. e. 10 órakor tartandó évkezdő gyűléssel veszi kezdetét, ugyanaz nap délután lesznek a javító és pótvizsgálatok. Szeptember 2-án az I., 3-án a II., 4-én a III. és 5-én a IV. oszt. tanulóit fogjuk beírni, mindenkor délelőtt 9—12-ig és délután 3—4-ig. Szept. 6-án évkezdő istentisztelet, osztályrendezés. Tömeges jelentkezésnél saját növendékeink előnyben részesülnek az idegenek fölött. Elemi népiskola V—VI. osztályából hozzánk átlépő tanulók felvételi vizsgát tartoznak tenni azon tananyagkörből, mely a kétnévű iskola megfelelő osztályaiban tantervi eltérést mutat. Beiratásnál bemutatandó a születési, iskolai és oltási bizonyítvány, — az I. osztályba beiratkozó rom. kath. növendékek kötelesek azonfelül keresztleveleiket is bemutatni, melyeket az egyházi hatóságok díjmentesen szolgáltatnak ki. Tandíj gyanánt fizetnek a polgári iskolai növendékek I. félévre 13.50 K-t, II. félévre 6 K-t, vagy egyszerre az egész tanévre 19.50 K-t. A beiratási, értesítő, tan. kir. alap és könyvtári díj a tandíjmentességért folyamodó növendékekre is kötelező. A latin tanfolyam havi tandíja 4 K., a magyar-szerb és a német tanfolyam havi tandíja 2 K. a zongora-tanfolyam havi tandíja 12 K., amelyből 10 K. a tanítónő, 2 K., az iskolai pénztárt illeti. Tandíjmentességért folyamodhatnak azon tanulók, kik Bácsbodrogszegy kir. tanfelügyelőségéhez címzett folyamodványuk mellé legalább jeles isk.

bizonyítványt mellékelnek s akiknek magaviseletük és szorgalmuk dicséretes, az I. osztályban csak kitűnő tanulók számíthatnak tandíjfelengedésre. Tanítással foglalkozó szülők gyermekei szegényégi bizonyítvány nélkül is felmentetnek a tandíj fizetése alól, folyamodványaik azonban bélyegkötelesek. Ingyen könyvek elnyeréséért az igazgató-sághoz címzett külön kérvénnyel folyamodhatnak, azonban csak egészszszegény, dicséretes magaviseletű és szorgalmú tanulóknak van kilátásuk tankönyvekkel való segélyezésre. A folyamodványok a beiratásnál, illetve szept. 9. nyújtandók be, később beadott kérvények nem fognak figyelembe vétetni. Vidéki szülők, kik gyermekeik elhelyezése tekintetében körültekintőleg szoktak eljárni, forduljanak bizalommal az intézet igazgatójához, aki tanácsal mindenkor szívesen szolgál s ajánlható családok lakásait jegyzékben tartja. N. Nemessányi Adél, igazgató.

Halálozások. Bierti Pál e hó 22-én életének 65. évében hosszas szenvedés után meghalt. Vele együtt nemcsak egy derék, szorgalmas iparos polgártársunk, de a messze földön híres Bierti szalámi titka is sirba szállott. — Baumgartner Fülöp női szabó, az ö. t. e. szakasparancsnoka hosszú betegség után e hó 22-én 61 éves korában elhunyt. — Milodanovits Gyoka szerb tanító és pedagógiai író e hó 23-án rövid ideig tartó betegség után meghalt.

Hajózási hír. A m. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy Ófutam állomást az összes forgalom számára aug. 19-vel újból megnyitotta.

Munkások mulatsága. Az építészeti munkásegylet f. szept. 7-én betegsegélyző pénztára javára — hangverseny, szerencsekerék, léghajó feleresztés, tánc és más szórakozásokkal egybekötött — kerti ünnepélyt rendez a lövöldében. A zenét a 96. gyalogezred zenekara szolgáltatja. Kezdeté d. u. 4 órakor, személyjegy ára 1 k.

Zászlósértés Zsabyán. A zsabylai izr. népiskola épületén a király születésnapjára kitűzött címeres, nemzeti színű zászlót ismeretlen tettesek éjjel letépték és darabokra szaggatták. A tettesek kiderítése iránt a legerélyesebben indult meg a nyomozás.

Polg. lövészegylet Szabadkán. Szabadka polgári köréi mozgalmat indítottak egy polgári lövészegylet alakítása iránt. Az új egyletnek az ottani kitűnően felszerelt katonai lövöldét bocsátanak rendelkezésre.

Szilvatermés 1913-ban. Az ideai szilvatermés a eddigi jelentések szerint a tavalinál sokkal jobbnak ígérkezik. Boszniában körülbelül 400 vagon nyers és 1500 vagon aszalt szilvára számítanak. Szerbiában, bárha némely vidéken nagy károkat szenvedtek a szilvafák, 3500—4000 vagon aszalt és 5000—6000 vagon nyers szilvára becsülik a termést.

Államosított iskolák. Az óbécsei eddigi közs. polgári fiu- és leányiskola államosított s az eddigi közs. tanerőket is átveszi az állam.

B. Bodrog vármegye községi alkalmazottak nyugdíjalapjának m. é. számadási zárata szerint az alapvagyon közel 2 millió (1.952,676) k.

Egyházmegyei hír. Kersch Mihály kulai plebános, a magyar egyházi zenének egyik fenköltlen szárnyaló munkása hosszas betegség után, munkás életének 45-ik évében meghalt.

Tan...
vm. tanító
e hó 28-án

Lele...
csütörtökén
közponi s
közt Pénz-
mire két
de a legé-
rendőr a
ról lelékte-
dásokat sz-

A k...
maházánál
melyet öf-
kulturális
danus car-
virázkik a
nyörű pál-
zsás színű
hosszu.

Me...
dr. a bu-
nemcsak
Szereti, ha
badon jár-
vák az ut-
bokrok
szarvashá-
magában
szabadon
öröme, a
ték őket,
Nem bán-
Lendl dr.
jék meg
magyaráz-
és ártalm-
nek sem-
len felke-
virág vol-
özikék m-
vannak z-

Uj...
racska kö-
Márton
f. hó 15-
gazdaság-
Az alaku-
sületi titk-
datairól
a követk-
Imre, al-
Ferenc, p-
táros: K-
ván, Vö-
András,
Baics A-
Számviz-
Szücs M-
sági egy-
Imre, a
János va-

B...
ügye
Szilbere-
reg, Gar-
bökeny;
kossuthf-
Bácsbok-
Tisztaiv-
tics, Pin-
3—3, B-
9—9,
15 udva-

Tanitók közgyűlése. A B. Bodrog vm. tanítószövetség ez évi rendes közgyűlését e hó 28-án Szabadkán tartja.

Lelekték az emeletről. Mult hét csütörtökén éjjel Óbecsén parasztbál volt a központi szálloda emeleti termében. A legények közt Pénzes János bérkocsis verekedni kezdett, mire két rendőr ki akarta vezetni a teremből, de a legény ellenkezett s ekkor Hajdu Péter rendőr a dulakodó legényt a lépcső felső fokáról lelekte úgy, hogy életveszélyes belső zúzódásokat szenvedett.

A király ajándéka. Az állatkert pálmaházának egyik disze az a terebélyes palma, melyet őfelsége ajándékozott ennek a közkedvelt kulturális intézetnek. A neve a pálmának: Pandanus candelabrum, hazája Madagaszkár. Ritkán virágzik az európai pálmaházakban. Ez a gyönyörű palma most bontja ki halvány sárgás-rózsás színű fürtös virágát, mely közel fél méter hosszú.

Megbuktak az özikék. Lendl Adolf dr. a budapesti állatkert népszerű igazgatója nemcsak tudós férfiú, hanem jószívű ember is. Szereti, ha az állatok (t. i. szelíd állatok) szabadon járnak-kelnek az állatkertben. Így a pávák az uton sétálnak, a fényes tollú fácánok a bokrok alatt pihennek, a bantamtyukok a szarvasház körül tipegnek szabadon. Gondolta magában az igazgató ur, hogy az özikéket is szabadon eresztik, hadd sétáljanak, a közönség öröme, a vendégek közt. Nyolc napig figyelték őket, ha vajjon bántják-e a növényzetet? Nem bántották. A kilencedik napon kihivta Lendl dr. a fővárosi bizottságot, hogy győződjék meg az ujtás sikeres voltáról. Javában magyarázza az igazgató, hogy milyen szelídek és ártalmatlanok ezek az özikék, kárt nem tesznek semmiben, mikor mintegy válaszul, hirtelen felkerekednek az orgonabokorhoz és ami virág volt rajtuk, egy szálig leették! Szegény özikék megbuktak a vizsgán! Most újból be vannak zárva a szarvasházba.

Uj gazdakör Györgypusztán. Baracska községhez tartozó György-pusztán Kolling Márton községi jegyző erkölcsi támogatásával f. hó 15-én megalakult a Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesületnek 66-ik községi gazdaköre. Az alakuláson az egyesületet Inhoff József egyesületi titkár képviselte, aki a gazdakörök feladatairól előadást tartott. Az egyes tisztségűekre a következők lettek megválasztva. Elnök: Barna Imre, alelnök: Csirszka Bálint, jegyző; Zrinyi Ferenc, pénztárnok: Butterschmidt Adám, könyvtáros: Karagity János. Választmány: Király István, Vörös István, Horváth János ifj. Thuri András, Pentz Sebestény Butterer Kálmán, Baics Antal, Kubatov Márton, Sibalin József. Számvizsgálók: Pentz Ferenc, Vizmeg József, Szücs Márton. A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület igazgató választmányába Barna Imre, a vármegyei lötenyésztő bizottságba Wolf János vannak kiküldve.

B. Bodrog vm. állategészségügye aug. 23-án. Lépfene: Bácsalmás, Szilberek, Ujpalánka, Zsablya; veszttség: Béreg, Gara, Kucora, Bácsföldvár, Óbecse, Dunabökény; sertésorbánc: Sztapár, Szilberek, Bácskossuthfalva, Jánoshalma (23 udv.); sertésvész: Bácsbokod, Ujverbász, Szenttamás, Kishegyes, Tisztaistvánfalva, Zombor, 1—1, Liliomos, Militics, Pincéd 2—2, Doroszló, Ada, Sajkásgyörgye 3—3, Bácsordas 5, Parrag 8, Palánka, Ujpalánka 9—9, Boldogasszonyfalva 12, Dunabökény 15 udvar.

SPORT.

Az Ujvidéki Athletikai Club országos atletikai versenye.

Az U.A.C. által szeptember 1-jén e hó 20-án megtartott országos verseny minden tekintetben fényesen sikerült. Ugy a budapesti mint a vidéki Athleták nagy számmal működtek közre. A versenyt 600 néző nézte végig. A rendezés körüli érdem oroszlanyrésze Láppi Vilmost illeti meg.

Verseny-eredmények:

I. 100 yardos síkfutás junior: 1. André Dezső (UTK) 12 mp., 2. Gruics Vazul (UTK), 3. Dierner Béla (UAC).

II. Magas ugrás: 1. Orbán Sándor (MAFC) 161 cm., 2. Vorgucsin Gábor (UAC). Frankel Mihály (SzAC) 156 cm., 3. Bezzeg Antal (UTK) 152 cm.

III. 1/4 angol m. síkfutás: 1. Dr. Szerelmehegyi Ervin (MAC) 52 1/2 mp., 2. Zsiday István (SzAC), 3. Vorgucsin Gábor (UAC).

IV. Diszkosz (junior): 1. Oltyán Mihály (UTK) 36:70 m., 2. Orbán Sándor (MAFC) 32:50 m., 3. Dietzgen Gábor (UTK) 25:50 m.

V. 100 yardos síkfutás (handicap): 1. Zsiday István (SzAC) 10 1/2 mp. 5 m. e., 2. Nagel János (UTK) 7 m. e. 3. André Dezső (UTK) 8 m. e.

VI. Rudugrás. Ujvidék bajnoksága: 1. Szemere János (MAC) 3:30 m., 2. Bezzeg Antal (UTK) 3:10 m.

VII. 1/2 angol m. síkfutás (handicap): 1. Kallos Károly (BAC) walk-over 2 p. és 23 mp.

VIII. Diszkosz (handicap): 1. Lunczer György (PTK) scr. 37:30 m., 2. Oltyán Mihály (UTK) 2 m. e. 36:20 m., 3. Orbán Sándor (MAFC) 5 m. e. 36:20 m.

IX. 1/4 angol m. síkfutás (junior): 1. Kallos Károly (BAC) 56:4 mp., 2. Götzl B. (UTK), 3. Bezzeg Antal (UTK).

X. Gerely vetés két gerely eltörése miatt elmaradt.

XI. Távol ugrás. 1. Orbán Sándor (MAFC) 6:21 mp., 2. Frankel M. (SzAC) 5.66 mp., 3. Bezzeg Antal (UTK) 5:65 mp.

XII. Súlydobás (handicap): 1. Oltyán M. (UTK) 12.32 m., 2. Orbán Sándor (MAFC) 11:62 m., 3. Lunczer György (PTK) 11:18 m.

XIII. Staféta vidékiek részére. 1. Szegedi A. C. (Zsiday J., Kéry J., Frankel M., Orosz L.) 2. Ujvidéki T. K. (Nagel J., André D., Gruics V., Löwenberger J.)

XIV. Helyből távolugrás: 1. Nagel János (UTK) 2:88 m., 2. Németh J. (BEAC) 2:79 m., 3. Vorgucsin Gábor (UAC) 2:78 m.

Pont arányokban: 16 ponttal első Orbán Sándor (MAFC), 13 ponttal második Oltyán Mihály (UTK), 10 ponttal harmadik Kallos Károly (BAC).

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. ismerősünknek, különösen a gyermekbarátok egyletének, a tűzoltó egyletnek és a Frohsinn dalárdának, akik a felejthetetlen férj, illetve atyánk, ipánk és nagybátyánk

Baumgartner Fülöp

temetésén résztvettek és végtelen fájdalomunkban osztoztak, ez uton mondunk forró, őszinte köszönetet.

Ujvidék, 1913. aug. 25-én.

A gázsoló család.

Közgazdaság.

A tőzeges rétek műtrágyázásáról.

Hazánkban sok a kevés és savanyu szénát termő tőzeges rét, mely káli és foszfor sav műtrágyázással aránylag olcsón feljavítható. Ezekkel ugyanis elegendő mennyiségű ásványi tápanyagot viszünk a talajba, a melyekből a rét növényzete gazdagon táplálkozhatik, másrészt pedig ezek megkötik a tőzeg tökéletlen elkorhadása folytán keletkező savanyu humusz savakat és ezzel előmozdítják az édes füvek és herefélék tenyésztését.

A műtrágyázás azonban csak oly tőzeges réten lehet jövedelmező, ahol a tőzeg nem túl nedves, de túlságosan kiszáritva sincs, a rétet gyakori vizáradások nem borítják és a savanyu füvek között már elegendő mennyiségű édes fű is található. A hol tehát egyébként a tőzeg nedvességi viszonyai megfelelők, de a növényzet csupa savanyu füvekből, gazból áll, ott a műtrágyázással egyidejűleg megfelelő fűmágyaló keverék felülvetésével kell a jobb minőségű gyepterület kialakításáról gondoskodni.

A tőzeges rétek műtrágyázásával, az országos növénytermelési kísérleti állomás igen jól sikerült kísérletekkel végzett. Így 1809 őszén a Hanságban, a Balaton mentén és Háromszék megyében 40 helyen egy-egy kat. holdas parcella trágyázott 200 kg. szuperfoszfáttal és 75 kg. 40%-os káli-trágyával. Használható jelentés 24 helyről érkezett és pedig 7 helyről csak az első évi, 9 helyről a trágyázás utáni két évről, 8 helyről pedig három évről. Az első évi átlagos terméstartalom 1095, a második évi 708, a harmadik évi 365 kg. I. r. széna volt kat. holdanként. A 24 holdon előállított összes terméstartalom 41,241 kg. volt, a melyből egy holdra 1720 kg. esik. A műtrágyázás következtében a széna minősége is javult, úgy, hogy egy métermázsza szénatermést 5 koronára becsülve, a holdankénti terméstartalom értéke 86 korona volt és ebből levonva a 30 korona trágyázási költséget, a műtrágyázás tiszta haszna egy kat. holdon 56 korona.

A 30 korona műtrágyázási költség tehát ez esetben 56 k. — 187% tiszta hasznot eredményezett. Ennél azonban jóval nagyobb haszon érhető el akkor, ha a műtrágyázás sok éven át rendszeresen alkalmaztatik. A kapuvári uradalom tőzeges rétején pl. 1899-től 1905-ig rendszeresen folytak a műtrágyázási kísérletek. 1899-ben kat. holdanként 400 kg. Thomassalakkal és 600 kg. kainittal trágyázták a réteket, 1900-ban fűmaggal felülvetették, 1901-ben és 1903-ban pedig ismét 200 kg. Thomassalakkal és 100 kg. 40%-os kálissal trágyázták. A hat év alatt egy kat. holdon felhasználtak tehát 800 kg. Thomassalakat, 600 kg. kainitot és 200 kg. 40%-os káli-trágyát, mely a felülvetéssel együtt mintegy 120 koronába került. Termett a területen évi átlagban 3564 kg., a hat éven át tehát 214 q I. r. széna á 4 k. — 856 K. értékben. A trágyázatlan maradt területen termett 6 éven át 112 q II. r. széna á 3 k. — 336 k. értékben. A 120 k. műtrágyázási költség után tehát a hat éven át 102 q szénatermés és 520 k. jövedelmi többlet származott; ebből levonva a 120 k. műtrágyázási stb. költséget, a tiszta haszon 400 k. Esik tehát egy évre 20 k. trágyázási költsége után 67 k. — 335% tiszta haszon.

Láttnivaló tehát e föltétlenül megbízható adatokból, hogy a tözeges rétek műtrágyázása milyen óriási hasznot ad. Őszkor lévén a rétrágyázás ideje, jónak láttuk erre most felhívni a gazdaközönség figyelmét. Bővebb tanács és felvilágosítás szerezhető a magy. kir. orsz. növénytermelési kísérleti állomástól Magyaróvár.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy szabászom a valódi angolszabászatot — az összes sport — ruhák és brechessnadrágok szabását is — elsajátítva, Londonból megérkezett s ennek folytán abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeknek is minden tekintetben megfelelhetek.

Kiváló tisztelettel
FARKAS MÓR,
fűrészbabó.

A tanító urak

b. figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett könyvnyomdát, a melyben állandó nagy raktáram van a legújabb oktatásügyi rendeletek szerinti iskola és kisdodovai összes nyomtatványokban és pedig:

az iskolák részére:

Elemi iskolai bizonyítvány. Előmeneteli és mulasztási napló. Iskola költségvetés. Felvételi napló. Tényleg iskolába járó tankötelesek névszerinti kimutatása. Mulasztási kimutatás. Iskolai pénztári napló. Iskolai alapvagyion évi jóvedelméről szóló számadás. Foglalkozási napló. Más iskolába járó növendékek nyilvántartási napló. Anyakönyv és osztályzati napló. Javadalmazási jegyzőkönyv.

Iskola mulasztási nyilvántartó könyv — látogatási napló. — Iskolai pénztári főkönyv. (rendes évi számadás) — Haladási napló. Javadalmazási jegyzőkönyv. Végbizonyítvány (Ujdonság). Törzskönyv (Ujdonság).

A kisdodovák részére:

Felvételi jegy. Látogatási napló. Mulasztási napló. Mulasztási kimutatás. Felvételi napló. Ovodaköteles gyermekek névsora.

Ezen nyomtatványok mind a legjobb minőségű finom fehér papíron és legújabb betűkkel vannak nyomtatva, miért is mint eddig, mindenki teljes megelégedésére szolgáltak és mindamellett, olcsóbbak mint bárhol.

Ez alkalommal becses figyelmükbe ajánlom dús raktáramat írószerekben, u. m. iroda és fogalmazó papírosok, borítékok, ténta, tollak, tollszárak, ironok, szivacs, kréta, vonalzó stb. azonkívül pedig az összes iskolai tanszerek és felszerelések is nálam kaphatók.

Írásbeli megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Igen becses megrendeléseit kérve, vagyok kiváló tisztelettel

IVKOVICS GYÖRGY

nyomda- és könyvkötészet-tulajdonos, papír- és írószer kereskedése
UJVIDÉKEN.

HÁZ

ELADÁS. A Kamenitzki-utca 30. szám alatt álló ház szép kerttel és nagy udvarral szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott.

1364. sz. 1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. II. 795. számú végzése következtében Dr. Belohorszky János ügyvéd által képviselt özv. Wurst Lajosné javára 330 k. s jár. erejéig 1913. évi júliushó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 840 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: Wertheim szekrény, ponyvák, lópók-róccok, nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1913-ik évi V. 1442. számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés, ennek 5% kamutai, 1/8% váltódij és eddig összesen 73 kor. 70 f. bíróság már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken Duna-utca 30. sz. a. leendő megtartására 1913. évi szept. hó 10-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1913. évi augusztus hó 20-én.

Horváth
kir. bír. végrehajtó.

5117 szám. 1913. tkv.

Árverési hirdetmény.

Dr. Gál Ödön ujvidéki lakós végrehajtónak Kacsor József temerini lakós végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási áverés 220 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi október hó 10. napjától járó 5% kamatai, 22 kor. már megállapított valamint jelenlegi 23 kor. 30 fill. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144 §-a alapján és a 146 §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő a temerini 151. sz. betétben A. I. 1—3. sorsz. 815. 816. 817. hrsz. foglalt 233. ö. i. sz. ház és szántóból Kacsor Józsefet illető 1/4-öd részére C. I. sorsz. a. özv. Kacsor Mihályné szül. Hevics Róza javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog épségben hagyása mellett 2381 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. évi szeptember hó 3-ik napjának d. u. 3 órája Temerin község házához tűzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3 alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10% át, vagyis 238 kor. 10 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Ujvidék, 1913. évi június hó 14-én.

Polgár Sándor s. k.
kir. törvényszéki bír.

Gépkezelőt

azonnali belépésre keresünk.
REICH ÉS LEBHERZ
kocsigár, Ujvidéken.

Nyomatott »Gutenbergnyomda« Ujvidék.

NESTLÉ FÉLE
régebevált GYERMEKUSZT
a legjobb és legolcsóbb
DOBOZA K 1.80 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
Próbadozot ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberstr. 202.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Deák Imre és Gyárfás Márton

UJVIDÉK,

Ferenc József-tér 1. szám.
I. emelet, I. lépcső.
(Kron-féle áruház.)

Rendelés: d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Telefon 112.

Telefon 112.

👁️ **Vidékiek soron kívül.** 👁️

Tanonc felvétetik.

PILSNERI URQUELL (ősforrás)

A világnak ez a leghíresebb söre nagy palackokban, naponkint frissen töltve, a 40 fill. sörraktáromban (Uzspenzka-utca 5.) kapható.

Pilsneri Urquell poharaként Ujvidéken csakis Obernik József pilsneri sörszarnokában és Zurkovic György „Fehér hajó” vendéglőjében mének. Palackokban kapható ELITE kávéházban és Kuborczy M. cukrászdájában.

Péteváradon csak Helleis Józsefnél kapható Urquell.

Mélykut-vizből készült műjeget is igen olcsó áron naponkint házhoz szállítok.

BAUER GYULA, sörnagykereskedése és jéggyára.

Egy és két szobás udvari lakás

KIADÓ.

Magyar-utca 50. szám.

6189 6190/tkv. 1913. szám.

Póthirdetmény.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Gál Ödön ujvidéki lakós végrehajtónak Kacsor József temerini lakós végrehajtást szenvedő elleni 229 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 5117/1913. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a temerini 151. számú betétben 815. 816. 817. hrsz. a. foglalt 233. ö. i. számú ház, kert és szőlőből Kacsor Józsefet illető 1/4 részre a C. I. a haszonélvezettel 2381 kor. kikiáltási árban Temerin község házához 1913. évi szeptember hó 3. napjának d. u. 3 órájára kitűzött árverés az 1881. évi LX. t. c. 167 §-a alapján Kovacevics Száva végrehajtató érdekében is 353 kor. 30 fill. tőkekövetelés és jár. kielégítése végett meg fog tartatni.

Ujvidéken, 1913. évi július hó 28-án.

ERNSZT s. k.,
kir. törvényszéki bír.